

Sygn. akt II Ko 12/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 stycznia 2016 roku

Sąd Okręgowy w Słupsku, II Wydział Karny

Przewodniczący SSO Aldona Chruściel - Struska

Ławnicy: D. B., J. B.

Protokolant sekr. sądowy Paula Romanowska-Pilawka

w obecności Prokuratora Prokuratury Okręgowej Ireny Wojcieszak

po rozpoznaniu w dniu 22 stycznia 2016 roku

sprawy z wniosku **A. T.**, c. Z. i I. z domu Ż., ur. (...) w S.,

o zadośćuczynienie za doznaną krzywdę wynikłą z zatrzymania w sprawie Prokuratury Rejonowej w Słupsku 4 Ds 810/14,

na podstawie art. 552 a § 1 k.p.k.

- zasądza od Skarbu Państwa na rzecz A. T. kwotę 6 000 (sześć tysięcy) złotych tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wynikłą z zatrzymania w dniu 19 listopada 2014 roku w sprawie Prokuratury Rejonowej w Słupsku 4 Ds 810/14, z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty,
- kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

A. T. złożyła do Sądu Okręgowego w Słupsku wniosek o zasądzenie na jej rzecz zadośćuczynienia w kwocie 6 000 złotych za niewątpliwie niesłuszne zatrzymanie w sprawie prowadzonej przez Prokuraturę Rejonową w Słupsku w sprawie 4Ds 810/14/D.

W uzasadnieniu wniosku A. T. podała, iż postanowieniem z dnia 14 listopada 2014 roku Prokurator Prokuratury Rejonowej w Słupsku w sprawie 4Ds 810/14/D powołując się na treść art. 75 § 2 k.p.k. zarządził jej zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie do lokalu Prokuratury Rejonowej w Słupsku jako osoby podejrzanej o popełnienie czynu z art. 270 § 1 k.k. Czynności te zostały wobec niej wykonane w dniu 19 listopada 2014 roku.

Na skutek jej zażalenia na to postanowienie, Sąd Rejonowy w Słupsku postanowieniem z dnia 23 marca 2015 roku w sprawie XIVKp 75/15 stwierdził, że przedmiotowe zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie było niezasadne.

A. T. wskazała we wniosku, że jej zatrzymanie nastąpiło około godz. 10, 00 w biurze spółki, przy ul. (...) w S., w której pełni ona funkcję członka zarządu, w obecności pracowników spółki. Wnioskodawczyni została zakuta w kajdanki, przewieziona do Prokuratury Rejonowej w Słupsku, gdzie odebrano od niej odciski palców i przystąpiono do jej przesłuchania.

A. T. nadmieniła, że jest osobą dotychczas niekaraną, matką dwójki dzieci, znaną w swoim środowisku przedsiębiorcą i członkiem zarządu jednej z wiodących na rynku firm deweloperskich, a została zatrzymana w obecności podwładnych,

przebywała w kajdankach w miejscu publicznym, nie wiedziała kiedy zostanie wypuszczona na wolność. Wywołany tym stres powodował u niej niemożność zaśnięcia, brak apetytu i konieczność kilkudniowego urlopu wypoczynkowego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

A. T. pełniła funkcję Wiceprezesa (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S. przy ul. (...). Spółka ta zajmowała się działalnością deweloperską. Ponadto A. T. działała społecznie w Stowarzyszeniu (...), (...) Klubie Sportowym, prowadziła szkolenia z zakresu BHP.

(dowód: zeznania A. T. - k. 37v - 38v)

Komisariat Policji w S. w dniu 12 sierpnia 2014 roku wszczął dochodzenie w sprawie 4Ds 810/14 w zakresie posłużenia się w dniu 12 czerwca 2014 roku w S. podrobionym dokumentem w postaci decyzji zezwalającej na eksploatację urządzenia dźwiękowego o nr ewidencyjnym (...), które zostało zainstalowane w budynku przy ul. (...) w S..

(dowód: postanowienie - k. 11 akt 4Ds 810/14 Prokuratury Rejonowej w Słupsku)

W sprawie tej, prowadzonej o przestępstwo z art. 270 § 1 k.k., do A. T. kierowano wezwania do stawienia w II Komisariacie Policji w S. przy ul. (...) w charakterze świadka. Wezwania te wystawiano na jej adres domowy oraz adres (...).

I tak wezwanie z dnia 12 sierpnia 2014 roku skierowane do A. T. na adres (...) Company przy ul. (...), do stawienia na dzień 25 sierpnia 2014 roku, A. T. odebrała w Urzędzie Pocztowym w dniu 02 września 2014 roku.

Z kolei wezwania z dnia 11 września 2014 roku kierowane na adres domowy A. T. i na adres (...) Company do stawienia na dzień 24 września 2014 roku A. T. odebrała w Urzędzie Pocztowym w dniu 29 września 2014 roku.

W związku z tym A. T. pismem, które wpłynęło do II Komisariatu Policji w S. w dniu 10 października 2014 roku, poinformowała, że wezwanie skierowane do niej na dzień 24 września 2014 roku, zostało jej doręczone po wskazanym w wezwaniu terminie. Tego samego dnia podobnej treści pismo odnośnie A. T. wpłynęło z (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S. przy ul. (...).

(dowód: zwrotne potwierdzenia odbioru - k. 21 - 22 akt 4Ds 810/14 Prokuratury Rejonowej w Słupsku, wezwania - k. 10, 12, 14, pisma - k. 29, 31 akt 4Ds 810/14 Prokuratury Rejonowej w Słupsku, wydruki z portalu operatora pocztowego - k. 9, 11, 13)

Do A. T. skierowano kolejne wezwanie, z dnia 10 października 2014 roku, do stawienia na dzień 28 października 2014 roku, a które A. T. odebrała w Urzędzie Pocztowym w dniu 29 października 2014 roku.

(dowód: zwrotne potwierdzenie odbioru - k. 43 akt 4Ds 810/14 Prokuratury Rejonowej w Słupsku, wydruk z portalu operatora pocztowego - k.15, wezwanie - k. 16)

A. T. podjęła też telefoniczny kontakt z policjantem prowadzącym postępowanie, celem wyjaśnienia swojego niestawienia, jednak policjant ten poinformował ją, że będzie korzystał z urlopu i wyśle do niej nowe wezwanie.

(dowód: zeznania A. T. - k. 38 .

W dniu 13 października 2014 roku Komisariat Policji II w S. postanowił przedstawić A. T. zarzut popełnienia czynu z art. 270 § 1 k.k.

(dowód: postanowienie - k. 48 43 akt 4Ds 810/14 Prokuratury Rejonowej w Słupsku)

Zarządzeniem z dnia 14 listopada 2014 roku Prokurator Prokuratury Rejonowej w Słupsku w sprawie 4Ds 810/14/D powołując się na treść art. 278 k.p.k. zarządził poszukiwanie podejrzanej A. T. w celu ustalenia miejsca pobytu, zlecając

je Komisariatowi Policji II w S.. W uzasadnieniu prokurator wskazał, że Prokuratura Rejonowa w Słupsku nadzoruje dochodzenie w sprawie przeciwko A. T. o przestępstwo z art. 270 § 1 k.k. Zaznaczył też, że w toku dochodzenia konieczne jest przesłuchanie podejrzanej, jednakże nie można tego uczynić z uwagi na to, że nie jest znane jej miejsce pobytu.

Tego samego dnia Prokurator Prokuratury Rejonowej w Słupsku zarządził na podstawie 75 § 2 k.p.k. zatrzymanie A. T. i przymusowe doprowadzenie jej do lokalu Prokuratury Rejonowej w Słupsku jako podejrzanej o popełnienie czynu z art. 270 § 1 k.k., zlecając wykonanie tej czynności Komisariatowi Policji II w S.. W uzasadnieniu tej decyzji wskazał, że Prokuratura Rejonowa w Słupsku nadzoruje postępowanie prowadzone przez Komisariat Policji II w S. w sprawie przeciwko A. T. podejrzanej o przestępstwo z art. 270 § 1 k.k. W toku dochodzenia zebrano materiały pozwalające na przedstawienie A. T. postanowienia o przedstawieniu zarzutu. Z akt sprawy wynika, iż A. T. przebywa w swoim miejscu zamieszkania, pomimo wezwania prawidłowo doręzonego, nie stawiała się w wyznaczonym terminie i nie usprawiedliwiła swojego niestawiennictwa.

(dowód: zarządzenia - k. 39, 44 akt 4Ds 810/14 Prokuratury Rejonowej w Słupsku)

W dniu 19 listopada 2014 roku A. T. o godz. 10, 00 została zatrzymana przez funkcjonariuszy II Komisariatu Policji w S. na terenie siedziby Building Professional Company, przy ul. (...) w S.. Funkcjonariusze Policji przedstawili A. T. powód jej zatrzymania.

W tym czasie w siedzibie spółki znajdowali się podlegający A. T. pracownicy oraz osoby współpracujące z (...)

(dowód: protokół zatrzymania - k. 46 akt 4Ds 810/14 Prokuratury Rejonowej w Słupsku, zeznania A. T. - k. 37v, 38)

Gdy policjanci chwyтали A. T. za ręce, ta im się wyrwała i poinformowała, że pójdzie z nimi dobrowolnie. A. T. oraz obecni w czasie zatrzymania pracownicy spółki zwrócili się do policjantów o niezakładanie zatrzymywanej kajdank, jednak otrzymali odpowiedź, że funkcjonariusze Policji mają taki obowiązek. W wyniku tego A. T. zostały założone z tyłu na ręce kajdanki, po czym została wyprowadzona z siedziby firmy.

Na tej samej ulicy, gdzie doszło do zatrzymania A. T. mieściło się przedszkole, którego personel zna A. T., sklep, w którym A. T. robiła zakupy oraz bank, w którym konto miała ona sama, jak i firma (...).

(dowód: zeznania A. T. - k. 37v - 38v)

Po doprowadzeniu A. T. na miejsce, pobrano od niej odciski palców oraz przedstawiono jej postanowienie o przedstawieniu zarzutu z art. 270 § 1 k.k. i przesłuchano w charakterze podejrzanej.

A. T. pozostawała zatrzymana do godz. 11, 55.

(dowód: postanowienie o przedstawieniu zarzutu - k. 48 - 49 akt 4Ds 810/14 Prokuratury Rejonowej w Słupsku, protokół przesłuchania - k. 51 - 52 akt 4Ds 810/14 Prokuratury Rejonowej w Słupsku, protokół zatrzymania - k. 46 akt 4Ds 810/14 Prokuratury Rejonowej w Słupsku)

W dniu 26 listopada 2014 roku A. T. złożyła zażalenie na postanowienie w przedmiocie jej zatrzymania i przymusowego doprowadzenia w sprawie 4Ds 810/14 Prokuratury Rejonowej w Słupsku.

Sąd Rejonowy w Słupsku postanowieniem z dnia 23 marca 2015 roku w sprawie XIVKp 75/15 stwierdził, że zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie A. T. było niezasadne, albowiem nie było uprawnione założenie, że niestawiennictwo A. T. na wezwania było nieusprawiedliwione. A. T. odbierała bowiem w terminie kierowaną do niej korespondencję. To terminy planowanych przez Policję czynności procesowych z jej udziałem nie uwzględniały czasu niezbędnego do odbioru przesyłki, w razie jej dwukrotnego awizowania.

(dowód: zażalenie - k. 80 - 94 akt 4Ds 810/14 Prokuratury Rejonowej w Słupsku, postanowienie Sądu Rejonowego w Słupsku - k. 96 - 98 akt 4Ds 810/14 Prokuratury Rejonowej w Słupsku)

Postanowieniem z dnia 23 grudnia 2014 roku Prokurator Prokuratury Rejonowej w Słupsku umorzył dochodzenie wobec A. T. wobec stwierdzenia, że sprawca nie popełnił przestępstwa.

(dowód: postanowienie - k. 74 akt 4Ds 810/14 Prokuratury Rejonowej w Słupsku)

A. T. pierwszy raz w życiu była zatrzymana, nie była dotychczas karana za przestępstwa. Okres jej zatrzymania nie został zaliczony na poczet jakiegokolwiek kary.

(dowód: zeznania A. T. - k. 38v, karta karna – k. 36 akt 4Ds 810/14 Prokuratury Rejonowej w Słupsku)

Po zwolnieniu z zatrzymania A. T. odczuwała wstyd przed pokazaniem się innym osobom, z obawy, iż mogą ją poczytać za przestępcę, przez co najmniej kilka dni nie chodziła do pracy, odczuwała obniżenie nastroju. A. T. miała poczucie krzywdy, straciła zaufanie do Policji. Nie korzystała z pomocy psychologa.

(dowód: zeznania A. T. - k. 37v - 38v)

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Wniosek A. T. o zadośćuczynienie, zasługuje na uwzględnienie.

Przepisy rozdziału 58 kodeksu postępowania karnego określają odpowiedzialność Skarbu Państwa za szkody wyrządzone między innymi niesłusznym stosowaniem środków przymusu, przy czym przysługujące z tego tytułu odszkodowanie i zadośćuczynienie ma charakter roszczeń cywilnych dochodzonych w postępowaniu karnym. Karnoprocesowy tryb dochodzenia tych roszczeń ma charakter szczególny w stosunku do cywilnoprawnej drogi realizacji odpowiedzialności Skarbu Państwa opartej na zasadzie winy, bowiem przepisy kodeksu postępowania karnego statuują odpowiedzialność Skarbu Państwa na zasadzie ryzyka (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 15 września 1999 roku w sprawie I KZP 27/99, OSN 1999/11-12/72).

Stosownie do treści art. 552 a § 1 k.p.k. w razie uniewinnienia oskarżonego lub umorzenia wobec niego postępowania w wypadkach innych niż określone w art. 552 § 1 - 3 k.p.k. (tj. na skutek kasacji lub wznowienia postępowania, uchylenia skazującego orzeczenia) oskarżonemu przysługuje od Skarbu Państwa odszkodowanie za poniesioną szkodę i zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, wynikłe z wykonywania wobec niego w tym postępowaniu środków przymusu, o których mowa w dziale VI.

Do środków przymusu opisanych w tym dziale należy zatrzymanie osoby podejrzanej (art. 247 § 1 k.p.k.), przy czym za osobę taką rozumie się (w odróżnieniu od podejrzanego) osobę w stosunku do której nie wydano postanowienia o przedstawieniu zarzutów, ani której nie przesłuchano w charakterze podejrzanego po uprzednim poinformowaniu jej o treści zarzutu. Z kolei zatrzymanie i przymusowe sprowadzenie w trybie art. 75 § 2 k.p.k. (dział III) dotyczy oskarżonego (tj. osoby, przeciwko której wniesiono oskarżenie do Sądu, a także osoby, co do której prokurator złożył wniosek o warunkowe umorzenie postępowania - art. 71 § 2 k.p.k.), jednak w myśl art. 71 § 3 k.p.k. jeżeli kodeks postępowania karnego używa w znaczeniu ogólnym określenia „oskarżony”, odpowiednie przepisy mają zastosowanie także do podejrzanego. Wobec tego uznać należy, że przepis art. 75 § 2 k.p.k. znajduje też zastosowanie do podejrzanego.

Odnosząc to do niniejszej sprawy stwierdzić należy, że z uwagi na wydanie w dniu 13 października 2014 roku decyzji o postawieniu A. T. zarzutu popełnienia czynu z art. 270 § 1 k.k., mimo jej nie przedstawienia takiego zarzutu i nie przesłuchania jej w charakterze podejrzanego, uzyskała ona z dniem 13 października 2014 roku status podejrzanego. Sąd zatrzymanie jej nastąpiło w trybie art. 75 § 2 k.p.k. (znajdującym usytuowanie w dziale III k.p.k.), a nie w trybie art. 247 § 1 k.p.k. (usytuowanym w dziale VI k.p.k.), dotyczącym osoby podejrzanej.

Jednakże, zgodnie z poglądem prezentowanym w doktrynie (por. Postępowanie odwoławcze, nadzwyczajne środki zaskarżenia, postępowanie po uprawomocnieniu się wyroku i postępowanie karne w sprawach karnych ze stosunków międzynarodowych - pod. red. Dariusza Świeckiego, Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury Kraków 2015, s. 84 - 85), a akceptowanym przez niniejszy skład Sądu, zatrzymanie w trybie art. 75 § 2 k.p.k. także objęte jest oddziaływaniem normatywnym art. 552 a § 1 k.p.k.

Przechodząc zatem do dalszych warunków omawianego odszkodowania, stwierdzić należy, że w myśl art. 553 § 1 k.p.k. roszczenie o odszkodowanie lub zadośćuczynienie nie przysługuje temu, kto w zamiarze wprowadzenia w błąd organu ścigania lub sądu złożył fałszywe zawiadomienie o przestępstwie lub fałszywe wyjaśnienia i spowodował tym niekorzystne dla siebie orzeczenie w przedmiocie skazania, warunkowego umorzenia postępowania, zastosowania środka zabezpieczającego albo wykonania środka przymusu. Ponadto zgodnie z § 2 tego przepisu roszczenie o odszkodowanie lub zadośćuczynienie z tytułu wykonywania środka przymusu nie przysługuje, jeżeli jego zastosowanie nastąpiło z powodu bezprawnego utrudniania postępowania przez oskarżonego. Z kolei w wypadku przyczynienia się przez oskarżonego do wydania orzeczenia o zastosowaniu środka przymusu, stosuje się odpowiednio przepis art. 362 kodeksu cywilnego (§ 6 art. 553 k.p.k.), który stanowi, że jeżeli poszkodowany przyczynił się do powstania lub zwiększenia szkody, obowiązek jej naprawienia ulega odpowiedniemu zmniejszeniu stosownie do okoliczności, a zwłaszcza do stopnia winy obu stron.

Ponadto roszczenie o odszkodowanie nie przysługuje również, jeżeli przed wystąpieniem z tym roszczeniem okres wykonywania środków przymusu, których dotyczy wnioski o odszkodowanie, został zaliczony oskarżonemu na poczet kar, środków karnych lub środków zabezpieczających w innym postępowaniu, co nie wyklucza dochodzenia roszczeń o zadośćuczynienie z powodu ich wykonania (§ 4 art. 553 k.p.k.).

Przenosząc te rozważania na grunt niniejszej sprawy, stwierdzenia wymaga, że A. T. została zatrzymana w dniu 19 listopada 2014 roku na mocy postanowienia Prokuratora Rejonowego w Słupsku. Okoliczności te wynikają z akt 4Ds 810/14 Prokuratury Rejonowej w Słupsku.

W omawianej sprawie niewątpliwie zatrzymanie A. T. było niezasadne. Wbrew bowiem treści postanowienia prokuratora o zatrzymaniu wnioskodawczyni oraz jej przymusowym doprowadzeniu do Prokuratury Rejonowej w Słupsku, niestawiennictwo A. T. na czynności, na które była wzywana w charakterze świadka, nie było nieusprawiedliwione. Podkreślenia wymaga, że A. T. kierowane do niej wezwania odbierała, wprawdzie po podwójnym do niej awizowaniu, jednak to jej zachowanie zgodne było z obowiązującym porządkiem prawnym. To na organie wyznaczającym termin czynności ciążył obowiązek wyznaczenia czynności w takim czasie, który uwzględniał możliwość odbioru korespondencji w taki sposób, w jaki czyniła to A. T.. Godzi się także z całą mocą zaznaczyć, iż mimo takiego wadliwego wyznaczania terminów czynności, A. T. poinformowała pismem, które wpłynęło do II Komisariatu Policji w S. w dniu 10 października 2014 roku, dlaczego nie stawiała się w Komisariacie Policji we wskazanym w wezwaniu terminie. Mimo tego usprawiedliwienia, podjęto decyzję o zastosowaniu wobec A. T. środka przymusu w postaci jej zatrzymania. Wbrew stanowi rzeczywistemu decyzję tę uzasadniono nieusprawiedliwieniem przez wnioskodawczynię swojej nieobecności.

Decyzja ta została uznana za niezasadną postanowieniem Sądu Rejonowego w Słupsku z dnia 23 marca 2015 roku w sprawie XIVKp 75/15.

Następnie zaś postępowanie wobec A. T. o popełnienie zarzuczonego jej czynu zostało już w dniu 23 grudnia 2014 roku umorzone, z powodu stwierdzenia, że nie popełniła ona zarzucanego czynu.

Tym samym nie może ulegać wątpliwości, że zostały spełnione przesłanki art. 552 a § 1 k.p.k. do ustalenia, że wnioskodawczyni przysługuje zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, wynikłą z wykonania wobec niej środka przymusu w postaci zatrzymania w dniu 19 listopada 2014 roku.

Sąd nie dopatrzyl się przy tym przesłanek negatywnych dla uwzględnienia żądania A. T.. Wnioskodawczyni w żaden sposób nie przyczyniła się do zastosowania wobec niej tego środka przymusu, albowiem jego zastosowanie wobec niej nastąpiło z powodu błędnej oceny, iż wnioskodawczyni utrudnia postępowanie karne swoim nieusprawiedliwionym niestawiennictwem na czynność jej przesłuchania.

A. T. nie złożyła też fałszywego zawiadomienia o przestępstwie ani fałszywych wyjaśnień, powodując niekorzystne dla siebie orzeczenie w przedmiocie wykonania środka przymusu. Okres zatrzymania A. T. nie został także zaliczony na poczet jakiegokolwiek kary wobec niej orzeczonej, albowiem takiej wobec wnioskodawczyni nie orzeczono.

Stąd niewątpliwie A. T. z powodu jej zatrzymania w dniu 19 listopada 2014 roku poniosła krzywdę i z tego tytułu służy jej zadośćuczynienie.

Zważyć należy, iż kodeks postępowania karnego nie definiuje pojęcia "zadośćuczynienie". Miarodajne w tym względzie są przepisy prawa cywilnego materialnego, a zwłaszcza art. 445 § 1 k.c., z którego wynika, że zadośćuczynienie winno być "odpowiednie". "Odpowiednia suma", o której mowa w tych przepisach to wartość, która spełnia stawianą jej funkcję kompensacyjną, ale jednocześnie nie jest sposobem uzyskania nadmiernych korzyści finansowych, jest określana indywidualnie w oparciu o rodzaj, czas trwania cierpień fizycznych i psychicznych, ich natężenie, stopień dolegliwości, z jaką wiązało się wykonanie tego środka, a więc przykrości natury moralnej z tego wynikających, w tym utraty dobrego imienia, ostracyzm środowiskowy, konieczność poddania się rygorom związanym ze stosowaniem tego środka przymusu, nieprzychylne reakcje po zwolnieniu (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 9 kwietnia 2008 roku w sprawie II AKa 46/08, KZS 2008/6/48, wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 5 maja 2008 roku w sprawie II AKa 83/08, KZS 2008/12/68, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 lipca 2005 roku w sprawie II KK 54/2005, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2008 roku w sprawie III KK 349/2007).

Wysokość zadośćuczynienia wyznaczają zasadniczo dwie granice. Z jednej strony musi ono przedstawiać wartość ekonomicznie odczuwalną, z drugiej zaś powinno być utrzymane w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej. Zasada umiarkowanego rozmiaru zadośćuczynienia (...) łączy się z wysokością stopy życiowej społeczeństwa, gdyż zarówno ocena, czy jest ono realne, czy nadmierne, pozostawać musi w związku z poziomem życia" (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 7 lutego 2008 roku w sprawie II AKa 22/08, KZS 2008, Nr 7- 8, poz. 105).

Zadośćuczynienie winno być odpowiednie, a zatem kwota przyznana tytułem zadośćuczynienia winna być przybliżonym ekwiwalentem cierpień psychicznych i fizycznych. Charakter szkody niemajątkowej, bo taką jest w istocie krzywda, decyduje o jej niewymierności. W szczególności zaś odnosi się to stwierdzenie do zadośćuczynienia za krzywdę polegającą na pozbawieniu wolności. Odpowiedniość kwoty zadośćuczynienia, o której stanowi art. 445 § 1 k.c., ma służyć więc złagodzeniu doznanej krzywdy, a jednocześnie nie być źródłem wzbogacenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2000 roku w sprawie III CKN 582/98, LEX 52776, wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 12 marca 2008 roku w sprawie II AKa 36/08).

Jednocześnie nie można pominąć, iż krzywda, która zostaje doznana na skutek niesłusznego zatrzymania choć musi być bezpośrednim następstwem niesłuszności zastosowania środka przymusu, to owa bezpośredniość wcale nie musi oznaczać ograniczenia szkody wyłącznie do skutków powstałych wobec fizycznego pozbawienia wolności i tylko w czasie jego trwania, bowiem skutki te mogą w czasie wykroczać poza moment zwolnienia wnioskodawcy z aresztu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2007 roku w sprawie V KK 61/2006, OSNKW 2007/3 poz. 28, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 2007 roku w sprawie V KK 227/06, Prok. i Pr. nr 12 z 2007 roku).

Przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia należy mieć na uwadze przeżycia psychiczne wiążące się nie tylko z faktem pozbawienia wolności jak izolacja, dolegliwe warunki izolacji, ale też okres izolowania od społeczeństwa, wiek osoby aresztowanej, jej stan zdrowia, uprzednią karalność, wykonywany zawód, a także skutki, jakie niesłusznie stosowane tymczasowe aresztowanie wywarło na osobę uprawnioną w środowisku, w którym funkcjonuje (por. wyrok Sądu

Apelacyjnego w Lublinie w sprawie IIAKa 268/11, KZS 2012, z. 9, poz. 74, Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 28 czerwca 2013 roku w sprawie IIAKa192/13, LEX nr 1342399).

Podkreślenia także z całą mocą wymaga, że nawet krótkotrwałe bezprawne pozbawienie wolności człowieka wyrządza mu znaczną krzywdę. To, że z oczywistych względów różnorodne dolegliwości związane z pozbawieniem człowieka wolności zazwyczaj rosną wraz z wydłużaniem się jego czasu (ze względu na skutki osobiste, rodzinne, społeczne) nie może przesłaniać okoliczności, że - zwłaszcza w przypadku osób, które spotykają się z taką sytuacją po raz pierwszy - największy stres i naturalny lęk, czasem szok, wywołują pierwsze godziny izolacji, kiedy związane to jest także ze stresem wynikającym z odizolowania od najbliższych oraz niepewnością swojej sytuacji, co winno znaleźć stosowne odzwierciedlenie w wysokości zasądzonego zadośćuczynienia (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 16 listopada 2006 roku w sprawie II AKA 359/06, OSA/Kat. 2007/1/16).

Odnosząc to do wniosku A. T., wskazać należy, że uprawniona wносиła o zasądzenie jej należności za zatrzymanie, które trwało około dwie godziny.

Wprawdzie powyższy okres czasu, nie jest okresem nadmiernie długim, jednakże stosowany wobec A. T. środek przymusu dotyczył osoby w wieku 53 lat, dotychczas niekaranej, po raz pierwszy mającej do czynienia z tego rodzaju procedurą. Przy tym A. T. nie mogła nawet przewidzieć wdrożenia wobec niej takiej procedury, skoro swoją nieobecność na wezwanie usprawiedliwiła pisemnie, jak i podejmowała kontakt telefoniczny z policjantem prowadzącym dochodzenie. Zatem samo zastosowanie wobec niej omawianego środka przymusu wywołało u niej znaczny szok.

Nadto zatrzymanie zostało dokonane wobec A. T. pełniącej funkcję wiceprezesa zarządu spółki w miejscu działania tej spółki w godzinach dziennych, wobec pracowników spółki, jak i osób współpracujących ze spółką. Zatem tego rodzaju zatrzymanie powodowało znaczne upokorzenie wnioskodawczyni wobec tych osób, tym bardziej, że w siedzibie spółki w obecności tych osób A. T. założono kajdanki. Bez wątplenia podważało to ocenę A. T. jako osoby uczciwej, godnej szacunku jako przełożona.

Wskazać należy, że zatrzymanie dotyczyło także osoby, która pełniła funkcję w spółce zajmującej się działalnością zewnętrzną, dla której to działalności niezbędne jest posiadanie powszechnego zaufania, dobrej opinii. Poza tym, jak także wynikało z wiarygodnej relacji A. T., wnioskodawczyni prowadziła działalność społeczną, a nadto dydaktyczną. Stąd zwiększona u niej obawa, iż u osób trzecich mogła stracić zaufanie, dobre imię, zwłaszcza, że mogły one nie uzyskać wiedzy o bezzasadności zatrzymania wnioskodawczyni.

Nie można też nie zauważyć, że do zatrzymania A. T. doszło w ruchliwym rejonie S., gdzie znajdują się sklepy, przedszkole, zakłady usługowe, jak i bank. Jak zaś wynikało z przekonujących twierdzeń A. T., wnioskodawczyni była w tych miejscach znana, z racji korzystania tam z usług, zarówno prywatnie, jak i jako Wiceprezes (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S. przy ul. (...). Tymczasem A. T. była prowadzona przez funkcjonariuszy Policji do samochodu z kajdankami na rękach wykręconych do tyłu. Działo się to zaś w godzinach przedpołudniowych, a zatem mogło w istocie być widoczne dla znacznej liczby przechodniów. Jak zaś podała wnioskodawczyni, po zdarzeniu z dnia 19 listopada 2014 roku telefonowało do niej, jak i do spółki wiele osób, z rozmów z którymi okazywało się, że znaczna ilość osób rzeczywiście posiadała wiedzę o jej zatrzymaniu przez Policję.

Z relacji A. T. wynikało także, że z uwagi na to, że nie uzyskała zezwolenia na zabranie innych rzeczy aniżeli dowód osobisty, odczuwała ona także poczucie niepewności co do swojej dalszej sytuacji.

Podkreślenia też wymaga, że poczucie krzywdy i niesprawiedliwości u A. T. było tym większe, że jak podała, sama uprzednio czyniła zawiadomienia na Policji o kradzieżach mających miejsce na prowadzonych przez nią budowach, zaś postępowania w tych sprawach były umarzane, wobec czego fakt zatrzymania jej samej w opisany sposób przez Policję sprawił, iż poczuła się potraktowana jak przestępca.

Jak wskazała wnioskodawczyni - fakt jej zatrzymania był dla niej szokiem i spowodował u niej cierpienia natury psychicznej objawiające się przez okres co najmniej kilku dni płaczliwością i bezsennością. Nadto odczuwając obawę przed negatywną oceną swojej osoby - jako potencjalnego przestępcy - przez inne osoby, nawet bliżej niesprecyzowane, nie wychodziła przez kilka dni z domu. Wprawdzie wnioskodawczyni w związku z tym zdarzeniem i doznany stresem nie korzystała z pomocy psychologa, to, jak podała, nie potrafiła się na to zdecydować, pomimo namów ze strony innych osób.

Sąd przy ocenie stopnia krzywdy doznanej przez A. T. miał na uwadze, że samo publiczne zatrzymanie wnioskodawczyni, w sytuacji, gdy usprawiedliwiła pisemnie swą nieobecność na Komisariacie w czasie wskazanym w wezwaniu oraz, gdy następnie umorzono wobec niej postępowanie przygotowawcze z uwagi na niepełnienie przez nią zarzucanego czynu doprowadził do naruszenia jej godności, a także bez wątpienia spowodował znaczną krzywdę moralną.

Mając powyższe na względzie, Sąd przy ocenie stopnia krzywdy doznanej przez A. T. uwzględnił, że zatrzymanie wnioskodawczyni doprowadziło do poniżenia jej godności i poczucia utraty dobrej opinii w środowisku, a także bez wątpienia spowodowało znaczną krzywdę moralną i wysokie poczucie niesprawiedliwości pochodzącej ze strony organów ścigania. Nadto kwotę zadośćuczynienia Sąd dostosował do indywidualnej sytuacji materialnej wnioskodawczyni, która funkcję Wiceprezesa Zarządu Spółki pełniła nieodpłatnie. Sąd miał przy tym na względzie aktualne warunki i przeciętną stopę życiową w społeczeństwie, którą odzwierciedla przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej wynoszące 3 895 złotych (za III kwartał 2015 roku).

Uwzględniając te okoliczności Sąd uznał, że żądana przez wnioskodawczynię kwota zadośćuczynienia 6 000 złotych, przy wyjątkowym nasileniu okoliczności świadczących o znacznym pokrzywdzeniu A. T. nie jest nadmierna, nie stanowi niczym nieuzasadnionego jej wzbogacenia. Kwota ta jest w pełni adekwatna i o ile nie zrekompensuje w pełni doznanych na skutek zatrzymania cierpień wnioskodawczyni, to na pewno w znaczący sposób je złagodzi, realizując tym samym cel zadośćuczynienia.

Taką też kwotę Sąd na podstawie art. 552 a § 1 k.p.k. zasądził na rzecz A. T..

Kosztami postępowania obciążono Skarb Państwa.